

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende; given Stockholms slott den 2 februari 1945.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.

Härigenom förordnas, att 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

2 §.

Beträffande stad, där göromålen ej bereda sysselsättning åt minst tre lagfarna ledamöter i rådhusrätten, må Konungen även utan stadsfullmäktiges samtycke meddela förordnande om rådhusrättens upphörande och stadens förenande med domsaga.

Har sådant förordnande meddelats, skall staden åliggande skyldighet beträffande avlöning till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, och pension till honom och hans familj övertagas av statsverket.

Uppstår för staden utgift genom förpliktelse att bidra till hållande av tingshus eller genom inrättande av nya tjänster eller eljest för stadens förvaltning, eller nödgas staden avstå från inkomst eller rättighet, skall, såvitt ej utgiften eller förlusten motsvaras av besparing eller annan ekonomisk förmån som beredes staden genom rådhusrättens upphörande, sådan utgift och förlust ersättas av statsverket.

3 §.

Innan förordnande — — — särskilt avse:

1. huruvida ändring — — — tillgänglig rättsvård,
2. huruvida särskild — — — av inskrivningsärenden,
3. vilken myndighet — — — för staden,
4. vilken myndighet — — — på magistraten,
5. hur mantalsskrivning — — — böra verkställas,
6. hur stadens — — — bör ordnas,
7. huruvida och — — — tingslagets egendom,
8. vilka utgifter kunna uppstå för staden genom förpliktelse att bidra till hållande av tingshus eller genom inrättande av nya tjänster eller eljest för stadens förvaltning, så ock i vilken omfattning staden nödgas avstå från inkomst eller rättighet, samt

¹ Senaste lydelse av 3 § se SFS 1942: 650.

9. huruvida och i vilken omfattning, genom statsverkets övertagande av staden åliggande skyldighet beträffande avlöning och pension eller eljest, besparing eller annan ekonomisk förmån beredes staden.

Om utrednings — — — av Konungen.

Över utredningen — — — till Konungen.

4 §.

Det åligger länsstyrelsen att, när borgmästartjänsten eller tjänst såsom lagfaren ledamot av rådhusrätten blivit ledig i stad, som avses i 2 §, ofördröjligen göra anmälan därom hos Konungen; och skall med tjänstens återbesättande anstå intill dess Konungen annorlunda förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1945.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga om *ändrade bestämmelser angående stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende* samt anför följande.

Gällande bestämmelser m. m.

Under förarbetet till processreformen förutsattes redan tidigt, att som ett led i reformen de mindre städernas rådhusrätter skulle indragas och dessa städer i judiciellt avseende förenas med kringliggande landsbygd. Genom cirkulär den 2 juli 1915 och den 7 maj 1918 anbefalldes Kungl. Maj:t vissa åtgärder i sådant syfte. I samband därmed uppdrogs åt särskilda kommittéer att i vissa fall, då borgmästartjänst bleve ledig, söka utröna möjligheterna för att lägga staden under landsrätt. Det förutsattes dock, att en landsrättsförläggning icke borde ske mot stadens önskan.

Sedermera erhöll Kungl. Maj:t genom lag den 13 juni 1924 befogenhet att vid inträffad ledighet å borgmästartjänsten i stad vars folkmängd understeg 3 000 personer även utan stadens samtycke förordna att stadens rådhusrätt skulle upphöra, om efter utredning och vederbörandes hörande stadens läggande under landsrätt funnes vara till gagn för rättsvården samt icke medföra ökad ekonomisk börda eller annan avsevärd olägenhet för befolkningen i staden eller i den domsaga vari staden skulle ingå. I lagen föreskrevs dock tillika, att förordnande om landsrättsförläggning icke finge meddelas, om stadsfullmäktige med minst två tredjedels majoritet uttalat sig däremot.

I propositionen till 1931 års riksdag angående huvudgrunderna för en rättegångsreform (nr 80) framhöll föredragande departementschefen, att rättsskipningen i de mindre städerna snarast borde övertagas av staten. I sådant syfte borde en utvidgad tillämpning äga rum av den genom 1924 års lagstiftning antagna principen att landsrättsförläggning av stad borde kunna beslutas även mot stadens bestridande. Riksdagen anslöt sig till denna uppfattning.

Med anledning av vad sålunda förekommit framlades genom proposition till 1932 års riksdag (nr 206) förslag till ny lag i förevarande ämne. I propositionen framhöll departementschefen, att därest önskemålet om statens övertagande av rättsskipningen i de mindre städerna skulle kunna verksamt tillgodoses, lagstiftningen borde utsträckas även till betydligt större städer än sådana, vilkas folkmängd ej uppginge till 3 000 personer. Emellertid ansåg departementschefen det ej vara lämpligt att vid bestämmande av lagens räckvidd utgå från invånarantalet. Det syntes departementschefen riktigare att i anslutning till av riksdagen godkända grundlinjer för den blivande domstolsorganisationen låta lagen omfatta alla städer, i vilkas rådhusrätt icke sutte minst tre lagfarna ledamöter. Därvid borde avgörande vikt icke tillmätas den omständigheten, att stad vid tiden för lagens tillkomst hade eller vore beredd att bestrida kostnaderna för en rådhusrätt som fyllde detta anspråk. Utslagsgivande borde vara, huruvida staden då fråga uppkomme om dess förenande med domsaga hade behov av en rådhusrätt med minst tre lagfarna ledamöter.

Riksdagen godkände förslaget, och i enlighet med dess beslut utfärdades därefter *lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende*.

Enligt 1 § i denna lag äger Kungl. Maj:t på framställning av stadsfullmäktige eller eljest med deras samtycke förordna, att rådhusrätt i stad skall upphöra och staden i judiciellt avseende förenas med domsaga. Beträffande stad, i vars rådhusrätt borgmästaren är ensam lagfaren ledamot eller jämte borgmästaren endast en ledamot finnes som skall vara lagfaren, må enligt 2 § Kungl. Maj:t även utan stadsfullmäktiges samtycke förordna om rådhusrättens upphörande och stadens förenande med domsaga. Detta må dock ske allenast under förutsättning att borgmästartjänsten är ledig. Vidare gäller som villkor, att ändringen med hänsyn till förhållandena i såväl staden som domsagan finnes vara till gagn för rättsskipningen, att statsverket övertager stadens förpliktelser beträffande avlöning och pension till innehavare av befattning som genom rådhusrättens upphörande indrages samt att ändringen icke medför ökad ekonomisk börda eller annan avsevärd olägenhet för staden. Slutligen föreskrives, med hänsyn till gällande forumregler för tryckfrihetsmål, att förordnande om landsrättsförläggning icke må meddelas i fråga om residensstad.

Innan förordnande enligt 2 § meddelas skall, såsom framgår av 3 §, fullständig utredning företagas angående åtgärdens verkningar med avseende å rättsvården samt stadens förvaltning och ekonomi. Vad angår de ekonomiska spörsmålen skall, enligt den lydelse paragrafen äger efter lagändring den 18 juli 1942, vid utredningen särskilt beaktas, huruvida och i vad mån ersättning bör utgå till tingslag för andel i befintligt tingshus eller annan tingslagets egendom, vilka utgifter kunna uppstå för staden genom förpliktelse att bidra till hållande av tingshus och genom inrättande av nya tjänster vid stadens förvaltning samt i vilken omfattning staden nödgas avstå från inkomst eller rättighet. Meddelas på grund av utredningen förordnande om

landsrättsföreläggning, skola enligt föreskrift i 5 § i samband därmed givas erforderliga föreskrifter med avseende å stadens rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten och tingslaget.

Processlagberedningens förslag.

Enligt nya rättegångsbalken skall rådhusrätt vid huvudförhandling i allmänhet bestå av tre lagfarna domare. I överensstämmelse härmed har förutsetts, att de stadsdomstolar, i vilka icke sitta minst tre lagfarna ledamöter, i samband med processreformen skola bringas att upphöra. Riksdagen framhöll vid nya rättegångsbalkens antagande, att det sannolikt bleve erforderligt att vidtaga åtgärder för en snabbare övergång av rättsskipningen i de mindre städerna å häradsrätt i angränsande domsaga än som med gällande lagstiftning vore möjlig. Frågan därom borde alltså övervägas vid det fortsatta arbetet med följdförfattningar i anledning av rättegångsreformens genomförande.

Under hänvisning till vad riksdagen sålunda yttrat har processlagberedningen i ett den 17 mars 1944 avgivet betänkande med förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken m. m. (SOU 1944: 9 och 10) upptagit detta spörsmål till behandling.

Beredningen framhåller, att för tillgodoseende av önskemålet om större snabbhet vid indragningen av rådhusrätter först och främst krävdes möjlighet att förordna om sådan indragning även utan att ledighet uppstått å borgmästartjänsten i vederbörande stad. Tydligt vore, att om rådhusrätt indroges medan borgmästaren vore i tjänst, statsverket borde övertaga stadens skyldigheter i fråga om lön och pension till honom lika väl som till övriga ledamöter i rådhusrätten samt att härigenom ökade kostnader komme att uppstå för statsverket. Hänsyn till denna kostnadsökning borde emellertid enligt beredningens uppfattning icke utgöra hinder för ändringens genomförande.

Härjämte erinrar beredningen, att i enlighet med den ståndpunkt, som statsmakterna vid nya rättegångsbalkens antagande intagit till frågan om rådhusrätternas organisation, en rådhusrätt med färre lagfarna ledamöter än tre icke kunde anses på ett tillfredsställande sätt tillgodose de krav som efter rättegångsreformens genomförande komme att ställas på dessa domstolar. Bestämmelsen att rådhusrätt icke finge indragas med mindre det vore till gagn för rättsskipningen i staden finge följaktligen anses ha förlorat sin betydelse i fråga om de städer som avsåges i lagen. Denna bestämmelse borde därför utgå. Dessutom borde enligt beredningens mening förbudet mot att förordna om landsrättsföreläggning, därest ändringen skulle medföra ökad ekonomisk börda för staden, utbytas mot föreskrift att staten i så fall skulle ersätta staden den beräknade förlusten.

Beredningen uttalar vidare, att lagen borde göras tillämplig även å residensstäder. I syfte att möjliggöra detta har beredningen föreslagit viss ändring i tryckfrihetsförordningen. Vad angår lagens räckvidd i övrigt framhåller beredningen, under hänvisning till de uttalanden som gjordes vid lagens tillkomst, att det avgörande icke såsom nu borde vara, hur många lagfarna

ledamöter som funnes i rådhusrätten utan i stället hur många sådana ledamöter som erfordrades för rättsskipningens och magistratsgöromålens behöriga handhavande.

Från de utgångspunkter för vilka sålunda redogjorts har beredningen utarbetat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.*

Enligt detta förslag skall Kungl. Maj:t äga ovillkorlig rätt att beträffande stad, i vars rådhusrätt borgmästaren är ensam lagfaren ledamot eller jämte borgmästaren erfordras endast en ledamot som skall vara lagfaren, meddela förordnande om rådhusrättens upphörande och stadens förenande med domsaga.

Om sådant förordnande meddelas, skall staden åliggande skyldighet beträffande avlöning till innehavare av befattning, som genom rådhusrättens upphörande indrages, och pension till honom och hans familj övertagas av statsverket.

Uppstår för staden utgift i anledning av förpliktelse att bidraga till hållande av tingshus eller, genom inrättande av nya tjänster eller eljest, för stadens förvaltning eller nödgas staden avstå från inkomst eller rättighet, skall sådan utgift eller förlust ersättas av statsverket. Som villkor härför skall dock gälla att utgiften eller förlusten ej täckes av besparing eller annan ekonomisk förmån som beredes staden genom rådhusrättens upphörande. Med hänsyn härtill har i förslaget uttryckligen föreskrivits, att vid den utredning som omförmäles i 3 § även skall undersökas huruvida och i vilken omfattning besparing eller vinst uppstår för staden genom att staten kommer att svara för löner och pensioner eller på annat sätt.

Om innebörden av förslaget beträffande statsverkets ersättningskyldighet har beredningen anfört, att denna skyldighet uppenbart borde begränsas till sådana utgiftsökningar som ägde omedelbart samband med rådhusrättens och magistratens upphörande. I första hand komme därvid i betraktande förpliktelse att bidraga till hållande av tingshus. Om staden ansåges böra lösa in sig i tingshus eller annan tingslagets egendom, borde däremot enligt beredningens uppfattning denna utgift ej åläggas statsverket, enär staden genom sin inlösen finge anses ha erhållit en motsvarande tillgång. Såsom ersättningsgilla utgifter för stadens förvaltning borde främst få upptagas avlöningskostnader för nyinrättade tjänster samt andra kostnader för uppgifter, som tillkommit magistraten, t. ex. upprättande av röstlängd och för rättande av val. Av 5 § i lagen framginge, att ersättningsfrågan skulle avgöras genom beslut av Kungl. Maj:t i samband med förordnandet om rådhusrättens upphörande. Den ersättning som kunde befinnas tillkomma staden borde enligt beredningens uppfattning fastställas till visst belopp att utgå på en gång.

Yttranden.

Över processlagberedningens förslag ha utlåtanden infordrats från rikets hovrätter, justitiekanslersämbetet, statskontoret och flertalet länsstyrelser.

Genom länsstyrelserna ha magistraterna och stadsfullmäktige i vissa städer, vilkas hörande kunde anses vara av särskilt intresse, erhållit tillfälle att yttra sig i ärendet. Av denna möjlighet ha vederbörande i allmänhet begagnat sig. Länsstyrelsen i Örebro län har även inhämtat yttrande från landsfogden i länet. Vidare föreligga yttranden från svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, föreningarna Sveriges häradshövdingar, Sveriges stadsdomare, Sveriges landsfogdar, Sveriges landsfiskaler och Sveriges stadsfiskaler samt Sveriges advokatsamfund.

I flertalet av de inkomna yttrandena har förslaget tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Ur de tillstyrkande yttrandena må här återgivas följande uttalande av *Göta hovrätt*.

Enligt nya rättegångsbalken skola i rådhusrätt finnas minst tre lagfarna ledamöter. Denna bestämmelse kommer att medföra, att för det stora flertalet av de städer, i vilkas rådhusrätter för närvarande borgmästaren är ensam lagfaren ledamot eller jämte borgmästaren finnes endast en lagfaren ledamot, rådhusrätterna komma att upphöra och städerna förenas med domsaga. Redan enligt processlagberedningens år 1938 avgivna betänkande med förslag till ny rättegångsbalk förutsattes emellertid, att det skulle bliva nödvändigt att bibehålla en del mindre rådhusrätter under någon övergångstid, och enligt processlagberedningens nu avgivna förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken må de mindre rådhusrätterna utan hinder av ovannämnda bestämmelse om rådhusrätts sammansättning bibehållas till dess Konungen annorledes förordnar. Det synes hovrätten uppenbart, att den övergångstid, under vilken dessa rådhusrätter sålunda komma att vara verk samma även efter processreformens genomförande, ej bör göras längre än nödigt. Bibehållandet under någon längre tid av i princip jämställda domstolar med helt olika organisation innebär redan i och för sig en olägenhet, vartill kommer, att åtskilliga av de små rådhusrätterna med hänsyn till ledamöternas ålder och andra omständigheter måste anses mindre väl lämpade för ett muntligt och koncentrerat rättegångsförfarande. Den befogenhet, som Kungl. Maj:t för närvarande har att vid ledighet å borgmästartjänsten förordna om rådhusrättens upphörande och stads förenande med domsaga, är emellertid alltför begränsad, därest ifrågasvarande rådhusrätter skola kunna bringas till upphörande inom rimlig tid. Hovrätten tillstyrker därför förevärande förslag till ändring i lagen om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.

Liknande synpunkter ha anförts av *länsstyrelsen i Kristianstads län*.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har anfört följande.

Ändringen av 2 § i ifrågasvarande lag är en direkt följd av riksdagens redan intagna ståndpunkt i fråga om rättsväsendets ordnande i de mindre städerna och kommer att tillgodose önskemålet om ett snabbt indragande av rådhusrätterna i dessa städer. Då man på sina håll befarat, att de ekonomiska konsekvenserna av en eventuell landsrättsförläggning för vederbörande stads vidkommande komme att bliva ofördelaktiga, torde enligt länsstyrelsens förmenande dessa farhågor vara i väsentlig grad överdrivna, då med det nu föreliggande förslaget en omfattande ersättningskyldighet kommer att drabba statsverket. Att rättsvården för stadens vidkommande skulle bliva sämre vid en landsrättsförläggning torde icke heller behöva befaras. Garantier för att

så icke blir fallet finnas redan nu genom bestämmelserna i 1932 års lag om den utredning, som härutinnan skall förebringas, innan frågan om eventuell landsrättsförläggning avgöres.

Helt avstyrkande yttranden ha avgivits av länsstyrelsen i Skaraborgs län samt vissa av de magistrater och stadsfullmäktige som yttrat sig. För de skäl som härvid åberopats kommer jag att redogöra i det följande.

Den föreslagna rätten för Kungl. Maj:t att indraga rådhusrätt även utan att avvakta ledighet å borgmästartjänsten har i vissa yttranden mött betänkligheter.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län har i denna del anfört följande.

Förslaget skulle kunna medföra, att rådhusrätten i ett 40-tal städer i landet indroges och i samband därmed befattningshavarna komme på indragningsstat. I en tid, då alla krafter måste utnyttjas till det yttersta i samhällets tjänst och då en ökning av detta behov av arbetskraft är att vänta, skulle en dylik indragning te sig mindre tilltalande. Ur statsfinansiell synpunkt synes det näppeligen heller försvarligt att genom dessa befattningshavares placering på indragningsstat belasta statsverket med betydande utgifter, i många fall åratals framåt, för befattningshavares löner, pensioner och eventuellt även deras mistade sportelinkomster.

Även *magistraten i Laholm* samt *magistraten och stadsfullmäktige i Mariestad* ha framhållit, att det särskilt i nuvarande läge icke tedde sig tilltalande att sätta ett större antal borgmästare och rådmän på indragningsstat. *Magistraten och stadsfullmäktige i Sölvesborg* samt *stadsfullmäktige i Laholm* ha med hänvisning till lokala förhållanden förklarat sig anse, att den ifrågavarande ändringen icke borde genomföras.

Med anledning av vad processlagberedningen yttrat i fråga om kravet att en landsrättsförläggning skall vara till gagn för rättsskipningen har styrelsen för *svenska stadsförbundet* anfört följande.

Det förhållandet, att en rådhusrätt där arbetet kräver två lagfarna ledamöter utan vidare skall anses vara en sämre domstol än en häradsrätt där blott en lagfaren ledamot erfordras, inbjuder till kritik. Styrelsen skall icke nu ingå på de uppenbara skäl, som tala för att den med stadens lokala förhållanden särskilt förtrogna domstolen såvitt möjligt bibehålles. Styrelsen vill i stället framhålla, att det ingalunda är säkert, att ifrågavarande städer alltid kunna inpassas i den statliga domstolsorganisationen eller åtminstone att så kan ske utan besvärliga domsagoregleringar eller kostsamma, eljest onödiga tingshusbyggen eller båggedera. Orsakerna till att ett antal städer efter landsrättsutredning fått behålla sina rådhusrätter torde i flera fall ha varit just att en förening med domsaga stött på dylika svårigheter. Tydligt kunna sådana fall förekomma även framdeles. Det synes vara olämpligt att då linjera upp domstolsorganisationen så schematiskt, att hänsyn icke kan tas till dylika fall.

Hiäremot skulle kunna invändas att man borde kunna förfara som hitills och låta sådana städer behålla sina rådhusrätter organiserade med tre lagfarna ledamöter. Emellertid skulle även en dylik lösning möta vissa svårigheter. Enligt lagförslaget och dess motiv skola städer, där icke tre lagfarna ledamöter erfordras i rådhusrätten, läggas under landsrätt. Om man

med tillämpning härav anser, att en viss stad bör förenas med domsaga, men sedan finner, att t. ex. ur domsagoindelningssynpunkt hinder möter för en sådan åtgärd, synes det knappast kunna på allvar ifrågakomma att låta staden organisera en rådhusrätt med tre lagfarna ledamöter. Och i vart fall synes det alldeles otänkbart, att staden, om den icke önskar påtaga sig kostnaderna härför, skulle kunna åläggas vad som enligt förutsättningarna icke erfordras. Styrelsen anser sålunda att goda skäl tala för att rådhusrätter, där blott två lagfarna ledamöter erfordras, i vissa fall skola kunna bibehållas, ej blott som en övergångsform.

Processlagberedningen föreslår, att den nuvarande förutsättningen för en landsrättsförläggning, att ändringen är till gagn för rättsskipningen i både stad och domsaga, skall upphöra. Beredningens strängt logiska motivering synes vara att en rådhusrätt, där icke minst tre lagfarna ledamöter erfordras, enligt nya rättegångsbalken icke fyller fordringarna på en rådhusrätt och sålunda alltid måste vara underlägsen en häradsrätt, varför en landsrättsförläggning alltid måste vara till gagn för rättsskipningen i staden. Styrelsen är som förut sagts icke övertygad om att denna schematiska uppläggning av frågan är riktig och vill i enlighet med vad ovan anförts om möjlighet att behålla vissa rådhusrätter med blott två lagfarna ledamöter hemställa att bestämmelsen får stå kvar. Det torde f. ö. vara riktigt, att lagen alltjämt får ge uttryck för principen att föreningen skall vara till gagn för rättsskipningen även i domsagan. Vidare torde det vara lämpligt, att 2 § innehåller en bestämmelse avsedd att garantera genomförandet av vad enligt 3 § punkterna 1 och 2 utretts t. ex. angående tingsordning, tingsställe och förläggning av domarkansli, för det fall att staden kommer att läggas under landsrätt.

Vad angår de ekonomiska frågorna har *magistraten i Växjö* erinrat, att 2 § borde erhålla en avfattning, varav tydligt framginge att statens skyldighet att svara för avlöning till innehavare av indragen befattning omfattade ej blott den fasta lönen utan även rörligt tillägg och sportler. Även *magistraterna i Mariestad* och *Askersund* samt *stadsfullmäktige i Växjö* och *Sölvesborg* ha uttalat sig i samma riktning. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* har förordat, att ifrågavarande stadgande borde utformas så, att ingen tvekan kunde råda beträffande vilka skyldigheter som skulle övertagas av staten.

Styrelsen för *svenska stadsförbundet* har anfört, att frågor om ersättning åt befattningshavare vid rådhusrätt, vars tjänst blivit indragen i samband med landsrättsförläggning, hittills handlagts på ett överdrivet ekonomiskt sätt. I regel hade visserligen ersättning givits även för förlorade sportler men i ett par fall hade sådan ersättning vägrats med motivering att befattningshavaren icke hade något rättsligen grundat anspråk på gottgörelse. Detta vore enligt styrelsens uppfattning obilligt, när lönen varit bestämd med hänsyn till sportlerna och befattningshavaren sannolikt kunnat påräkna löneförhöjning, om sportlerna upphört att utgå medan han varit kvar i stadens tjänst. I ett annat fall hade ersättning vägrats för dyrtidstillägg, när detta tillkommit ganska kort före rådhusrättens indragande. Även denna motivering funne styrelsen obillig. Tydligt borde städerna icke kunna i vilken omfattning som helst omedelbart införa en landsrättsförläggning höja lönerna, med verkan att staten bleve skyldig att lämna motsvarande ersättning. Höjningar

som avsåge att neutralisera levnadskostnadsökningen borde emellertid enligt styrelsens mening rimligen intaga en särställning.

Styrelsen har vidare erinrat, att det ej sällan visat sig lämpligt att då rådhusrätt upphörde och kommunalborgmästare anställdes indraga vissa tjänster vid stadens förvaltning, t. ex. befattning som kronouppbörds-kassör eller stadsfogde, och att innehavarna av sådana tjänster måste eller åtminstone skäligen borde erhålla ersättning för mistade löneförmåner. Lagen medgäve emellertid icke att staten övertog dylika ersättningar trots att detta enligt styrelsens mening sakligt vore lika motiverat som att staten övertog förpliktelserna mot rådmännen. I båda fallen orsakades kostnaderna av det statliga ingripandet i fråga om rättsväsendet. Styrelsen hemställde därför, att lagen kompletterades i detta avseende. Även *magistraterna i Växjö* och *Askersund* samt *stadsfullmäktige i Enköping, Sölvesborg* och *Sala* ha framställt önskemål om ovillkorlig skyldighet för staten att övertaga ansvaret för avlöning även till kronouppbörds-kassör eller annan befattningshavare som icke tillhörde rådhusrätten men likväl finge sin tjänst indragen.

Stadsfullmäktige i Sigtuna ha förordat, att förslaget kompletterades med bestämmelse enligt vilken städer av sådan storleksordning att deras uppgående i domsaga ej omedelbart medförde behov för denna av ytterligare lokaliteter och inventarier ej skulle kunna förpliktas att lösa in sig i tingshus. *Stadsfullmäktige i Motala, Sölvesborg* och *Sala* samt *magistraten* och *stadsfullmäktige i Åmål* ha uttalat, att om stad förpliktades att lösa in sig i tingshus, detta borde medföra ersättningsskyldighet för statsverket.

Beräffande lagens räckvidd har *länsstyrelsen i Kronobergs län* anført, att frågan om residensstads läggande under landsrätt finge anses ha tillsvicare förfallit, enär 1944 års riksdag vid behandlingen av grundlagsändringar i anledning av processreformen icke upptagit processlagberedningens förslag till ändring i tryckfrihetsförordningen. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* har funnit det kunna ifrågasättas, om ej det gällande förbudet mot att förordna om rådhusrättens upphörande i residensstad borde bibehållas i särskild övergångsbestämmelse till dess tryckfrihetsförordningen ändrats. Även *Göta hovrätt* har ifrågasatt, att detta förbud tillsvicare borde kvarstå.

Magistraten i Karlshamn har anført följande.

I ett flertal städer i riket är förhållandet det, att två jurister icke medhinna att fullgöra rådhusrätts- och magistratsgöromålen, medan dessa å andra sidan icke bereda full sysselsättning för tre lagfarna ledamöter. I dylika städer ha rådhusrättsledamöterna eller någon av dem för att deras arbetskraft skall till fullo utnyttjas ålagt fullgöra vissa icke till rättsskipningen eller magistratsgöromålen hörande ärenden.

Förslagets mening synes vara att principiellt dessa rådhusrätter skulle upphöra. Det synes emellertid magistraten att det som bör vara avgörande för frågan om rådhusrättens bestånd är om de tre ledamöterna så mycket sysselsättas med rättsskipningen och magistratsgöromålen att ledamöternas intresse för och kontakt med utvecklingen på ifrågavarande områden icke slappas. Härför synes dock icke krävas att nämnda göromål bereda ledamöterna full sysselsättning utan synes det räcka att de till övervägande del upptaga ledamöternas arbetstid. Magistraten ifrågasätter därför lämpligheten

av att berättiga Kungl. Maj:t att utan stadens önskan kunna förordna om upphörande av en sådan rådhusrätt och magistrat, varom här är fråga. Endast för det fall att rättsskipningen och magistratsgöromålen icke utgöra de tre ledamöternas huvudsakliga sysselsättning synes dylik befogenhet böra tillerkännas Kungl. Maj:t.

Länsstyrelsen i Blekinge län har förklarat sig finna vad sålunda yttrats vara förtjänt av beaktande samt förordnat, att förslaget jämkades i överensstämmelse därmed.

Magistraten i Motala har i denna del yttrat följande.

Därest 2 § första stycket i förslaget upphöjes till lag, vidgas kretsen av de städer, som tvångsvis kunna landsrättsförläggas, ej oväsentligt. Utöver de städer, för vilka denna föreskrift nu gäller, kommer lagen att bli tillämplig å ett obestämt antal städer, vilka för närvarande hava rådhusrätter med tre lagfarna ledamöter. Tydligt är att för rådhusrätterna i sistnämnda magistratsstäder härigenom skulle tillskapas ett osäkerhetsmoment, som är ägnat att ingiva betänkligheter. En dylik anordning kommer otvivelaktigt att inverka i hög grad menligt på domartjänsternas rekrytering i dessa städer. Det kan starkt ifrågasättas, huruvida kvalificerade sökande skola kunna erhållas till domartjänsterna i stad, beträffande vilken Kungl. Maj:t efter en vid på förhand ej bestämbar tidpunkt företagen behovsprövning kan finna att utöver borgmästaren erfordras endast en ledamot, som skall vara lagfaren.

Stadsfullmäktige i Enköping ha anfört, att enligt fullmäktiges uppfattning bärande skäl saknades för en lagstiftning av innebörd att stad kunde berövas rätten att ha egen jurisdiktion, även om staden vore beredd att hålla en rådhusrätt med tre lagfarna ledamöter. Även *stadsfullmäktige i Mariestad* ha med instämmande av *stadens magistrat* uttalat sig i samma riktning.

Stadsfullmäktige i Sala, med vilka *magistraten i staden* instämt, ha anfört, att om en lagändring ovillkorligen skulle ske, denna borde gälla endast de minsta städerna, t. ex. sådana med mindre än 3 000 invånare, och därjämte de övriga av processlagberedningen avsedda städer, i vilka borgmästaren uppnått den för häradshövding bestämda pensionsåldern. Som skäl för sin ståndpunkt ha fullmäktige bland annat åberopat städernas intresse att genom folkvalda ledamöter deltaga i rättsskipningen.

Slutligen ha i flera yttranden uttalats önskemål om en varsam tillämpning av de nya bestämmelserna.

Länsstyrelsen i Uppsala län har sålunda erinrat att det särskilda värde av delvis ideell karaktär, som de gamla traditionsrika rådhusrätterna tillförde städerna, icke borde underskattas. Det vore därför av stor vikt, att vid framtida frågor om stads förenande med domsaga hänsyn toges till städernas vilja och till särskilda omständigheter som kunde tala mot sammanslagning. *Länsstyrelsen i Hallands län* har uttalat, att åtgärd för stads förenande med domsaga icke borde vidtagas, om det med hänsyn till kvalifikationerna hos rådhusrättens ledamöter och förhållandena i övrigt kunde förutsättas, att rättsvården i staden komme att bli tillfredsställande tillgodosedd även efter nya rättegångsbalkens genomförande. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* har förklarat sig anse, att förordnande om rådhusrättens upphörande i stad som vore villig att åtaga sig kostnaderna för en rådhusrätt med

borgmästare och två andra lagfarna ledamöter endast borde meddelas i undantagsfall då synnerligen vägande skäl talade därför. Styrelsen för *stadsdomarföreningen* har framhållit, att en indragning av de mindre rådhusrätterna borde ske med försiktighet. I många mindre städer hade det varit till avsevärt gagn att tillgång funnits till en eller två jurister i domarställning som kunnat anlitas för förtroendeuppdrag i nämnder och styrelser. Under alla förhållanden ansåge styrelsen en förutsättning för lagändring vara, att de ekonomiska villkoren för de befattningshavare som avkopplades från sina tjänster bleve ordnade på ett tillfredsställande sätt.

Styrelsen för *svenska stadsförbundet* har, i anslutning till de erinringar för vilka ovan redogjorts, beträffande handläggningen av frågor som röra landsrättsförläggning yttrat följande.

Såsom framgår av det anförda borde enligt styrelsens mening skälighetssynpunkter få spela in i betydligt större omfattning, än processlagberedningen synes ha avsett, både i fråga om rätt för stad att behålla egen jurisdiktion, även en rådhusrätt med blott två lagfarna ledamöter, och i fråga om ersättning till kommunal personal, som indrages eller berövas inkomst genom en landsrättsförläggning och genom de omläggningar av stadens förvaltning, som härav bli en följd. Styrelsen vill därför till slut ifrågasätta huruvida icke inflytande på sådana frågor skulle kunna beredas — ersättningsfrågorna eventuellt avgöras av — ett för detta ändamål särskilt tillskapat organ, vari kommunal sakkunskap erhållit tillbörlig representation. Då meningen av allt att döma är att i ett sammanhang taga upp samtliga ifrågavarande städers landsrättsfråga till undersökning, borde ett dylikt organ kunna bidra till en lösning efter enhetliga linjer, samtidigt som det icke behövde bli alltför långlivat. Styrelsen föreställer sig också, att ett sådant organ skulle kunna medverka till att hithörande frågor löstes mera friktionsfritt.

Departementschefen.

Frågan om organisationen av städernas domstolsväsen har vid flera tillfällen varit föremål för statsmakternas överväganden. I processkommissionens år 1926 avgivna principbetänkande angående rättegångsväsendets ombildning förordades, att olikheten i judiciellt avseende mellan stad och land i stort sett skulle upphöra och att staten skulle svara för rättsskipningens ordnande och bekostande även i städerna. Sedermera inriktades arbetet med processreformen främst på åstadkommande av ett ändrat förfarande. Den år 1942 antagna nya rättegångsbalken vilar på den uppfattningen att ändringar i organisationen borde vidtagas endast såvitt de vore nödvändiga för att domstolarna skulle bli i stånd att uppbära det nya förfarandet. Från denna synpunkt har ansetts, att det borde anstå med statens övertagande av rättsskipningen i de större och medelstora städerna men att de mindre rådhusrätterna borde bringas att upphöra. För att en sådan indragning skall kunna genomföras utan alltför stor tidsutdräkt torde det, såsom riksdagen antytt vid nya rättegångsbalkens antagande, vara oundgängligt att vissa ändringar vidtagas i 1932 års lag om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen förutsattes i nya rätte-

gångsbalken, att i rådhusrätt skola finnas minst tre lagfarna ledamöter. Styrelsen för svenska stadsförbundet har i sitt yttrande över processlagberedningens förslag om ändring av nyssnämnda lag förordat, att rådhusrätter med blott två lagfarna ledamöter i vissa fall skulle kunna bibehållas även under den nya rättegångsordningen. Det synes dock icke lämpligt att göra en sådan avvikelse från den i nya rättegångsbalken fastslagna grundsatsen. En konsekvens av denna är, att reglerna om förutsättningarna för stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende ej få innebära hinder mot indragning av rådhusrätt som har blott en eller två lagfarna ledamöter. I likhet med beredningen anser jag därför, att förordnande om landsrättsförläggning enligt 2 § i lagen bör kunna meddelas, där nya rättegångsbalkens föreskrift om sammansättningen av rådhusrätt ej är uppfylld. Att såsom styrelsen för svenska stadsförbundet jämväl ifrågasatt bibehålla en särskild bestämmelse om att landsrättsförläggningen skall vara till gagn för rättsskipningen synes icke erforderligt.

I yttrandena ha erinringar även framställts mot den föreslagna utvidgningen av 2 § i lagen till att avse jämväl sådana städer, där eventuellt tre lagfarna ledamöter i rådhusrätten finnas ehuru detta ej kan anses motiverat med hänsyn till arbetsbördan. I några yttranden har sålunda gjorts gällande, att städer, som vore beredda att hålla en rådhusrätt med tre lagfarna ledamöter, alltid borde få behålla egen jurisdiktion. Även detta yrkande står emellertid i strid med den ståndpunkt statsmakterna tidigare intagit. Vid behandlingen av frågan om huvudgrunderna för en rättegångsreform anförde 1931 års riksdag bland annat, att särskild rättsskipning borde bibehållas allenast i de städer som genom sin folkmängd, sina ekonomiska förhållanden och andra omständigheter ägde förutsättningar att uppbära en egen rättsskipning av tillräcklig styrka. Vid bedömande av detta spörsmål borde enligt riksdagens mening avgörande vikt icke tillmätas den omständigheten att stad hade eller vore beredd att bestrida kostnaderna för en rådhusrätt som fyllde detta anspråk. Samma uppfattning uttalades, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, vid tillkomsten av nu ifrågavarande lag. På grund av vad sålunda förekommit har jag icke ansett mig böra i sak förorda någon ändring av förslaget i denna del. Bestämmelsen i fråga synes lämpligen böra utformas så, att lagrummet blir tillämpligt beträffande stad, där göromålen ej bereda sysselsättning åt tre lagfarna ledamöter i rådhusrätten. Givetvis skall vid bedömande av arbetsbördan hänsyn tagas till — förutom egentliga rättegångsmål och domstolsärenden — jämväl de uppgifter som åligga ägodelningsdomaren, inskrivningsdomaren och konkursdomaren samt till magistratsgöromålen. För att de lagfarna ledamöterna skola kunna anses sysselsätta med ifrågavarande göromål torde deras huvudsakliga arbetstid måste ägnas däråt.

Med avseende å residensstäder har i några yttranden gjorts gällande, att frågan om sådana städers läggande under landsrätt finge anses ha tillsvi-dare förfallit, enär beredningens förenämnda förslag till ändring i tryckfrihetsförordningen icke upptagits vid 1944 års riksdag. I tryckfrihetsförord-

ningen föreskrives emellertid endast, att de tryckfrihetsmål varom här är fråga skola upptagas vid rådhusrätt. Som jag framhållit i den till 1944 års riksdag avlåtna propositionen (nr 246) med förslag till grundlagsändringar i anledning av processreformen föreligger ej anledning räkna med att rådhusrätten i någon residensstad skulle komma att upphöra utan att i länet fortfarande finnes någon stad med rådhusrätt. I den mån spörsmålet om residensstads förenande med domsaga kan bliva aktuellt läser alltså det hinder häremot, som de nuvarande forumbestämmelserna för tryckfrihetsmål utgöra, kunna undanröjas utan grundlagsändring. Då det är självfallet att nu nämnda hinder mot landsrättsförläggning skall beaktas så länge det alltjämt är gällande, synes den i 2 § intagna bestämmelsen härom kunna utgå. Hindret föreligger för övrigt även i det fall som regleras i 1 §.

Beträffande tidpunkten för en indragning av ifrågavarande rådhusrätter har beredningen som förut nämnts föreslagit, att Kungl. Maj:t skall äga att förordna om landsrättsförläggning även om borgmästartjänsten ej är ledig. I vissa remissyttranden har häremot erinrats, att detta kunde medföra att innehavare av stadsdomartjänster i betydligt ökad omfattning bleve överförda till indragningsstat, något som särskilt i nuvarande läge mötte betänkligheter från statsfinansiella liksom mera allmänt nationalekonomiska synpunkter. Som beredningen framhållit torde emellertid det av 1942 års riksdag uttalade önskemålet om större snabbhet vid indragningen av rådhusrätter icke kunna tillgodoses utan att möjligheten att förordna om landsrättsförläggning vidgas i angiven riktning. Jag har därför funnit övertvägande skäl tala för den ståndpunkt beredningen intagit i denna del. Beträffande framgångssättet vill jag emellertid framhålla följande.

Det kan icke vara lämpligt att omedelbart indraga alla ifrågavarande rådhusrätter. Övergången till den nya ordningen bör i stället ske successivt. I beredningens förslag till lag om införande av nya rättegångsbalken har också upptagits en bestämmelse, enligt vilken rådhusrätt med blott en eller två lagfarna ledamöter må bibehållas i sin hittillsvarande sammansättning till dess Kungl. Maj:t förordnar annorledes. Vid bedömning av frågan, när stad, där sysselsättning ej kan beredas minst tre lagfarna ledamöter i rådhusrätten, skall läggas under landsrätt, bör självfallet hänsyn tagas till borgmästarens ålder. Om denne uppnått vanlig pensionsålder, kunna några betänkligheter mot att indraga hans tjänst icke föreligga. Även om borgmästaren icke uppnått sådan ålder, kunna emellertid andra omständigheter, exempelvis långvarig sjukledighet för honom, tala för att en landsrättsförläggning utan uppskov äger rum. Tydligt är vidare, att om annan lämplig anställning kan beredas borgmästaren i statlig eller kommunal tjänst, detta innebär ett starkt skäl att omedelbart upptaga frågan om stadens läggande under landsrätt. En särskild anledning därtill kan även vara, att där utom borgmästaren annan lagfaren ledamot av rådhusrätten finnes, denne avlider eller avgår. Vidare kan en av andra orsaker behövlig omreglering av domsagoindelningar göra det lämpligt, att stad omedelbart lägges under landsrätt. I övrigt måste naturligtvis vid bedömningen av frågan om stads förenande

med domsaga stort avseende fästas vid göromålens omfattning och beskaffenhet. Jag förutsätter emellertid att, i den mån det kan ske utan olägenhet för rättsskipningen, tillbörlig hänsyn skall tagas till lokala önskemål rörande den lämpliga tidpunkten för landsrättsförläggning.

Med anledning av vad styrelsen för svenska stadsförbundet uttalat vill jag i detta sammanhang framhålla, att det såsom processlagberedningen understrukit ligger i öppen dag att i samband med stads förenande med domsaga erforderliga anordningar skola vidtagas för tillgodoseende av snabb och lätt-tillgänglig rättsvård i staden. Någon särskild bestämmelse som garanterar genomförandet av vad som vid verkställd utredning funnits böra vidtagas med avseende å tingsordning, tingsställe, förläggning av domarkansli o. d. torde icke erfordras.

Beträffande den närmare utformningen av beredningens förslag i övrigt har i några yttranden uttalats, att det borde kompletteras med en regel om ovillkorlig rätt för innehavare av indragen befattning att av statsverket erhålla gottgörelse ej blott för mistad inkomst i form av fast lön utan även för förlust av dyrtidstillägg och sportler. Till stöd härför har i det yttrande som avgivits av svenska stadsförbundets styrelse anförts, att vid tillämpning av nuvarande bestämmelser ersättning i allmänhet lämnats för sportler men att i vissa fall ett anspråk på sådan ersättning eller på gottgörelse för dyrtidstillägg bedömts såsom oberättigat. Med anledning härav vill jag framhålla, att vid tillämpning av lagen staten ansetts skyldig att utgiva ersättning jämväl för förlust av sportler och för dyrtidstillägg, såframt någon motsvarande förpliktelse för staden förelegat. I undantagsfall har dock ansetts, att staten icke vore pliktig att utgiva ersättning för lönetillägg, som staden beslutat sedan utredning om landsrättsförläggning påbörjats och då det varit uppenbart att rådhusrätten skulle indragas. Det synes ej vara lämpligt att utvidga statsverkets skyldighet på denna punkt. Jag vill i detta sammanhang även nämna, att när vederbörande befattningshavare kunnat tänkas erhålla ordinarie statstjänst eller komma att utses till kommunalborgmästare eller till ledamot av annan rådhusrätt och magistrat, brukat förskrivas, att ersättningen skulle upphöra, om befattningshavaren överginge till dylik anställning.

Att, såsom i några yttranden blivit ifrågasatt, ålägga statsverket en ovillkorlig skyldighet att ansvara för avlöning och pension till befattningshavare som i samband med en landsrättsförläggning kan få sin tjänst indragen utan att detta är en omedelbar följd av rådhusrättens upphörande, torde icke böra ifrågakomma. I den mån staden kommer att få vidkännas lön eller pension till sådan befattningshavare efter landsrättsförläggning, oaktat tjänsten skulle kunna undvaras, kommer denna utgiftspost emellertid att inverka på frågan, huruvida för stadens förvaltning uppkommer besparing eller ej.

Med anledning av vad beredningen anført rörande frågan om skyldighet för stad som förenas med tingslag att erlægga lösen för andel i tingshus eller annan tingslagets egendom har i ett av de inkomna yttrandena hemställts, att i lagen måtte införas en bestämmelse av innebörd att sådan skyldighet

icke skulle föreligga, om staden ej vore av den storleksordning att dess uppgående i domsaga omedelbart medförde behov för denna av ytterligare lokaler m. m. Det må erinras, att den i 5 § nu intagna bestämmelsen, enligt vilken Kungl. Maj:t vid stads läggande under landsrätt äger förordna om stadens rättigheter och skyldigheter i förhållande till tingslaget med hänsyn till vad i det särskilda fallet finnes överensstämma med rättvisa och billighet, tillkommit genom lagändring så sent som år 1942. Redan i samband med denna lagändring förordades från vissa håll, att i lagen borde som huvudregel angivas att staden icke skulle behöva utgiva ersättning för andel i tingshus eller annan tingslagets egendom. Av skäl som närmare utvecklats i den proposition i ämnet (nr 304) som nämnda år förelades riksdagen avvisades emellertid tanken på att i lagen uppdraga några riktlinjer för avgörandet av ifrågasvarande spörsmål. Det torde icke finnas anledning att nu frångå den ståndpunkt som statsmakterna sålunda intagit.

Anledning att, såsom i vissa yttranden föreslagits, ålägga statsverket att ersätta belopp som stad finnes skäligen böra utgiva för nyss angivna ändamål torde icke föreligga. Såsom beredningen framhållit måste förutsättas, att staden icke ålägges något sådant kapitalutlägg utan att den erhåller en motsvarande tillgång.

Vad beredningen eljest föreslagit har synts mig lämpligt och torde böra genomföras. I samband härmed lärer en redaktionell följdändring böra vidtagas i 4 §. Jag har ej funnit anledning att, såsom svenska stadsförbundets styrelse ifrågasatt, inrätta ett särskilt organ för behandling av olika frågor som röra stads förenande med domsaga.

De nya bestämmelserna torde i överensstämmelse med vad beredningen förordat böra träda i kraft den 1 juli 1945.

Härefter hemställer föredraganden, att lagrådets utlåtande över ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende*, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar,¹ måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

¹ Denna bilaga, som fränsett vissa redaktionella jämkningar är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 30 januari 1945.

Närvarande:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 26 januari 1945 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 januari 1945, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn Sven Strömberg.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets den 30 januari 1945 avgivna utlåtande över det den 12 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 4 §§ lagen den 17 juni 1932 (nr 263) om stads och landsbygds för-
enande i judiciellt avseende.*

Med förmälan att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden, att förslaget efter vissa redaktionella jämkningar måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Stig Hiljding.
